พ.ศ. 2474 องค์พระประโทณเจดีย์ได้ขึ้นทะเบียนกับกองโบราณคดี โดยเป็นสมบัติของชาติ

วัตถุสำคัญที่ค้นพบภายในบริเวณพื้นที่ที่พอสืบได้

พ.ศ. 2453

1. รูปครุฑปราบมาร 1 แผ่น รูปกระบี่ปราบมาร 1 แผ่น ขนาดกว้าง 15 ซม. เจ้าอาวาสสมัยนั้น ได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ พระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 6 เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2453

2. รูปกวางหมอบศิลา ขุดได้ห่างจากองค์พระประโทณ 5 เส้นเศษ ฝังลึกลงในดินประมาณเมตรเศษ และยังมีสิ่งที่ค้นพบอีกหลายอย่าง เช่น เศียรพระพุทธรูป เศียรพราหมณ์ ลูกประคำ พระพุทธรูป ฯลฯ ปัจจุบันบางอย่างได้ติดไว้รอบอนุสาวรีย์กลางแจ้งของวัด



รอยพระพุทธบาทจำลอง

พ.ศ. 2512

มีการค้นพบเหรียญเงิน 2 เหรียญ เส้นผ่าศูนย์กลาง 1.2-1.5 เซนติเมตร ซึ่งพบที่บ้านสองตอน ปัจจุบันคือหมู่ที่ 2 ต.พระประโทน มีจารึกอักษรที่เหรียญไว้ว่า **"ศรีทวารวดีศวรบุณยะ"** ท่านศาสตราจารย์ยอร์ช เซเดส์ ชาวฝรั่งเศส แปลไว้ว่า "บุญของพระราชาแห่งศรีทวารวดี"

ตำนานพระอรหันต์ทำนายว่า

ราชธิดาองค์หนึ่ง ซึ่งเป็นสาวพรหมจารี ได้นำเอาเบญจโลหะที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ 100 องค์ มาไว้ ณ ที่องค์พระประโทณเจดีย์

เมื่อพุทธศักราชได้ 2212 ปี-3200 ปี จะมีพระมหาเถระรูปหนึ่ง ซึ่งมีบุญมาแต่ก่อนเก่ามาประจำอยู่พระประโทณเจดีย์

พระประโทณเจดีย์และพระปฐมเจดีย์ สมัยนั้นเป็นที่โอฬารนัก ถ้าบุคคลใดได้มารักษาทำนุบำรุงพระประโทณเจดีย์ พระปฐมเจดีย์ และพระธาตุแล้ว ก็เหมือนได้รักษาพระกุกกุสันโธ พระโกนาคมโน และพระพุทธกัสสปะ

สมณชีพราหมณ์ นักบวช พระภิกษุสามเณร ท้าวพระยามหากษัตริย์หรือคนเข็ญใจก็ดี หากได้มาปรนนิบัติ บำรุงปูชนียวัตถุสถานทั้ง 2 แห่งนี้ เหมือนได้ปรนนิบัติพระพุทธเจ้าเมื่อพระองค์มีพระชนม์ชีพอยู่ ย่อมได้รับบุญมาก ไม่เสียทีที่เกิดมา

พระภิกษุสามเณร นักบวช หรือชายหญิงก็ดี หากได้ช่วยกันมาก่อสร้างทำนุบำรุงพระเจดีย์สำคัญนี้ไว้ ไม่ให้ร่วงโรยทรุดโทรม บุคคลเหล่านั้นจะล้ำเลิศประเสริฐกว่าคนธรรมดาทั่วไป

ตำนานโดยสังเขปนี้ เจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (ขำ บุญนาค) ได้ค้นหาตำนานเรื่องพระปฐมเจดีย์ และพระประโทณเจดีย์ และบันทึกไว้ในหนังสือพงศาวดารของพระยามหาอรรคนิกรณฉบับหนึ่ง และของนายทองฉบับหนึ่ง จึงนำบันทึกนี้มาเผยแพร่ให้แก่ชนทั้งหลายได้ทราบ

วัดพระประโทณเจดีย์ ได้ผ่านยุคแห่งความเจริญรุ่งเรืองสูงสุดแล้ว ทรุดโทรมไปตามกาลเวลา และได้พลิกฟื้นเจริญรุ่งเรืองมาอยู่ในระดับแนวหน้า จนได้รับยกย่องเป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง ได้รับยกย่องเป็นวัดพัฒนาดีเด่น และได้ยกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร อีกทั้งวัดพระประโทณเจดีย์ ยังเป็นวัดที่มีความสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อยเจริญตาเจริญใจแก่ผู้พบเห็น เป็นสถานที่สำคัญและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐม ภายในวัดยังมีปูชนียวัตถุที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวพุทธ ไม่ว่าจะเป็นพระเขี้ยวแก้ว ทะนานทองจำลอง รอยพระพุทธบาท หลวงพ่อโต ซึ่งเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปสมัยเชียงแสน เป็นพระพุทธรูปที่เก่าแก่และศักดิ์สิทธิ์คู่กันมากับองค์พระประโทณเจดีย์ รูปปั้นยายหอมอุ้มพระยาพานและพิพิธภัณฑ์กลางแจ้งซึ่งอยู่บริเวณด้านล่างให้พุทธศาสนิกชนมากราบไหว้บูชา เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต



วัดพระประโทณเจดีย์ วรวิหาร ระยะทาง 4 กม. จากองค์พระปฐมเจดีย์



สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่...
ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ จังหวัดนครปฐม
โทร. 0-3434-0065, 0-3434-0066
สำนักงานจังหวัดนครปฐม โทร. 0-3434-0003

ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ จังหวัดนครปฐม
http://www.tsnakhonpathom.cjb.net

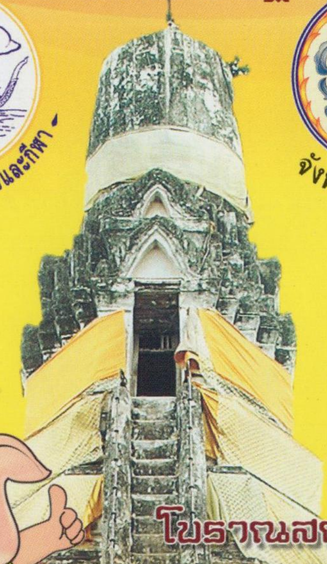
Beautiful Thailand Clean PraPaThonchedi

พระประโทณเจดีย์

ศูนย์กลางอารยธรรมทวารวดี จังหวัดนครปฐม









โบราณสถานล้ำค่า ที่ควรค่าแก่การศึกษาหาความรู้ หนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของจังหวัดนครปฐม



วัดพระประโทณเจดีย์ วรวิหาร

ตำบลพระประโทน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ประวัติ วัดพระประโทณเจดีย์ วรวิหาร
(โดยสังเขป)

หมายเหตุ : คำว่า "โทณะ" เขียนตามปทานุกรม คำว่า "โทน" เขียนตามพระราชหัตถเลขาของ ร.6



ที่ตั้งและอาณาเขตของวัด

ที่ตั้งวัด เลขที่ 78 กม.ที่ 52 ถ.เพชรเกษม อ.เมือง จ.นครปฐม ปัจจุบันอยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศตะวันออกประมาณ 4 กิโลเมตร

เนื้อที่ 120 ไร่ 3 งาน 12 ตารางวา

ที่ตั้งวัด 74 ไร่ 3 งาน 44 ตารางวา

ที่ธรณีสงฆ์ 45 ไร่ 3 งาน 68 ตารางวา

มีการพัฒนาวัดตามลำดับ

2507 เป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง

2527 เป็นวัดพัฒนาดีเด่น

2527 ได้รับยกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร

องค์พระประโทณเจดีย์ สูง 50 เมตร ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างด้านละ 60 เมตร มีบันได 57 ขั้น (ตอนกลาง 37 ขั้น ตอนบน 20 ขั้น) พระปรางค์ที่ตั้งอยู่บนสุดเป็นลักษณะแบบรัตนโกสินทร์ องค์ปรางค์สูง 20 เมตร หากตัดรูปบนกลางโคก (องค์ปรางค์) ก็จะเป็นรูปทรงโถคว่ำ แบบสถูปสัญจิ นั่นเอง

หอระฆัง

ความเป็นมาของ องค์พระประโทณเจดีย์ (โดยสังเขป)

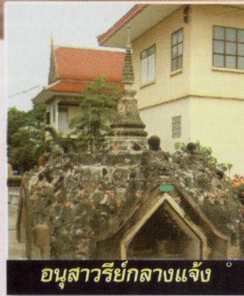
กรุวัฒนธรรม

1. ยุคสร้างเป็นเจดีย์เรือนหิน (เจดีย์เรือนหิน)

ในราวปี พ.ศ. 218 พระเจ้าอโศกมหาราชทรงครองราชย์ในแคว้นชมพูทวีป

ในราวปี พ.ศ. 235 พระเจ้าอโศกมหาราช ส่งสมณทูตออกไปประกาศพระศาสนา 9 สาย

Beautiful Thailand Clean PraPaThonchedi


อนุสาวรีย์กลางแจ้ง

ในราวปี พ.ศ. 235 เดือน 12 สมณทูตสายที่ 8 คือ สายของพระโสณะเถระและพระอุตตระเถระเดินทางมาถึงดินแดนสุวรรณภูมิ

ในราวปี พ.ศ. 235-240 พวกตระกูลโทณพราหมณ์ ซึ่งเดินทางมาพร้อมพระสมณทูตสายที่ 8 ได้มาอาศัยอยู่บริเวณองค์พระประโทณเจดีย์และได้สร้างอนุสาวรีย์เจดีย์เรือนหินครอบทะนานทอง ของสำคัญประจำตระกูล ซึ่งใช้ตวงแบ่งพระบรมสารีริกธาตุ แก่เจ้าเมืองทั้ง 8 โดยแบ่งออกเป็น 8 ส่วน ส่วนละ 2 ทะนาน ซึ่งโทณพราหมณ์ได้ทะนานทอง (สุวรรณตุมพะ) มาครอบครอง (เรื่องดังกล่าวนี้ มีเล่าในหนังสือประวัติศาสตร์พุทธศาสนา พิมพ์โดยกรมการศาสนา) ปัจจุบันอนุสาวรีย์เรือนหินมีอายุราว 2,310 ปี

2. ยุคปรางค์เจดีย์

ในราวปี พ.ศ. 569-1000 พระยาพานกษัตริย์สุวรรณภูมิ มีพระราชศรัทธาสร้างทดแทนพระคุณยายหอม ผู้เลี้ยงพญาพาน เป็นเจดีย์ทรงบาตรคว่ำคล้ายสัญจิเจดีย์ (ถึงปัจจุบันมีอายุประมาณ 1,400-1,500 ปี)

3. ยุคเจดีย์ ครอบเรือนหิน

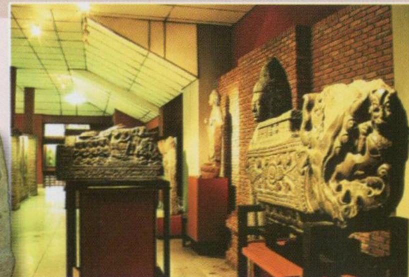
ในราวปี พ.ศ. 1133 พระเจ้าศรีสิทธิชัยพรหมเทพ เจ้าเมืองศรีวิชัยปัจจุบัน สันนิษฐานคือเมืองนครปฐมได้ยกกำลังพลมาแย่งชิงเอาทะนานทองเพื่อไปแลกเปลี่ยนกับพระบรมสารีริกธาตุมาจากเมืองลังกา

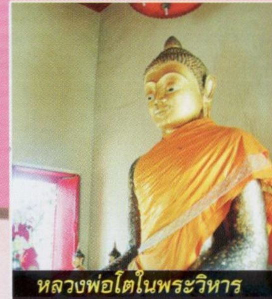
ในราวปี พ.ศ. 1199 พระเจ้ากากวรรณดิส เจ้าเมืองละโว้ ได้ทรงให้ก่อพระเจดีย์ครอบเรือนหินไว้อีกชั้นหนึ่ง และตั้งชื่อว่า "โทณเจดีย์" ตั้งแต่นั้นมา

4. ยุคพุทธเจดีย์

ในราวปี พ.ศ. 1200-1600 กองโบราณคดีได้พิสูจน์ตามหลักฐานที่มีปรากฏสันนิษฐานว่า พุทธเจดีย์นี้ได้สร้างขึ้นในสมัยอาณาจักรทวารวดี (ปัจจุบันมีอายุประมาณ 1,347 ปี)






หลวงพ่อโตในพระวิหาร

ในราวปี พ.ศ. 1200-1600 นครชัยศรีหรือนครปฐมโบราณ มีขนาด 3,600X2,000 เมตร จากทิศเหนือจดทิศใต้ มีระยะทาง 2 กิโลเมตร ทิศตะวันออก-ทิศตะวันตก มีระยะทาง 2.7 กิโลเมตร จัดเป็นเมือง**ขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในประเทศไทย**

24 กุมภาพันธ์ 2503 หม่อมเจ้าสุภัทรดิส ดิศสกุล ทรงบรรยายภาพถ่ายทางอากาศ ให้นักโบราณคดี ทราบว่า พระประโทณเจดีย์ และจุลประโทณเจดีย์ เป็นศูนย์กลางเมืองทวารวดี ซึ่งมีคูล้อมรอบตัวเมืองคล้ายรูปไข่ แม้อาจารย์ศรีศักร วัลลิโภดมและอาจารย์มานิตย์ วัลลิโภดม ก็ยืนยันไว้เช่นเดียวกัน

เหตุแห่งการสร้างวัดในสมัยดึกดำบรรพ์

จุดประสงค์คือ


อนุสาวรีย์คุณยายหอม

1. เป็นพุทธเจดีย์ เพื่อเป็นหลักของพระพุทธศาสนา
2. เป็นอนุสาวรีย์เจดีย์ เป็นที่บรรจุอัฐิของผู้ทรงคุณธรรม

ประวัติการบูรณะองค์พระประโทณฯ

ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2396–2400

สมัยรัชกาลที่ 4 องค์พระประโทณเจดีย์ชำรุด คุณหลวงวังกรมการ (พ่วง) นางวังกรมการ (พริ้ง) สุวรรณรัตน์ ท่านทั้งสองได้ออกทุนทรัพย์ส่วนตัวซ่อมทั้งหมดและยังได้สร้างพระเขี้ยวแก้วทะนานทองและสลัดไดไว้ โดยพระเขี้ยวแก้วอัญเชิญมาจากเมืองลังกา ซึ่งมีพระองค์เจ้าปฤษฎางค์ทรงเมตตาดำเนินการสร้างจำลอง เสร็จแล้วอัญเชิญมาไว้ที่นี่เพื่อสักการบูชาทะนานทองกับสลัดได สร้างขึ้นในกรุงเทพฯ พระเขี้ยวแก้วสร้างจำลอง แล้วอัญเชิญมาจากลังกา



ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2504–2507

โดยพระครูวินยาภินันท์ (หวัง พุทธสโร ป.ธ.6) อดีตเจ้าอาวาสวัดพระประโทณเจดีย์เป็นผู้ดำเนินการบูรณะ